

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน บ้านผารังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

Guidelines for Sustainable Agricultural Tourism Development, Ban Pha Rang Mee Noen Maprang District Phitsanulok Province

อิสริยา ดวงดี¹ และลินจง โพชารี²

Itsariya Duangdee¹ and Linjong Pocharee²

คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University^{1,2}

Corresponding author, E-mail: itsariyadusss@gmail.com¹

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน บ้านผารังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเขตพื้นที่บ้านผารังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 2) ประเมินศักยภาพตัวชี้วัดตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านผารังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และ 3) ศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน บ้านผารังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกเป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการวิจัย จำนวน 15 คน การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 168 คน และวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคทางสถิติคือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบ้านผารังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยบบองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยรวม อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการรับรู้ และการเข้าถึง อยู่ในระดับมาก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบ้านผารังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยรวม อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบ้านผารังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยรวม อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความต้องการในการพัฒนาคนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

คำสำคัญ: องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว, มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, บ้านผารังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ABSTRACT

Research on guidelines for sustainable agricultural tourism development, Ban Pha Rang Mee Noen Maprang District Phitsanulok Province. The objectives are 1) Study the components of tourism resources Agriculture of Ban Pha Rang Mee area Noen Maprang District Phitsanulok Province 2) To evaluate the potential of indicators according to the standards of Ban Pha Rang Mee agricultural tourism attractions. Noen Maprang District Phitsanulok Province and 3) Study the opinions sustainable agricultural tourism at Ban Pha Rang Mee, Noen Maprang District, Phitsanulok Province. It is a mixed research method. During qualitative research Use in-depth interviews with 15 key informants And quantitative research used questionnaires with 168 Thai tourists in Phitsanulok Province and analyzed using statistical techniques, namely mean and standard deviation.

The overall composition of tourist attractions is at a high level when considering each aspect, namely tourism activities. Attraction Perception and access at a high level and facilities is at a moderate level. The overall standards of agricultural tourism destinations are at a high level. When considering each aspect It is at a moderate level in 2 aspects: the supporting potential of agricultural tourism destinations And the service potential of agricultural tourism destinations is at a high level in 2 areas: the potential for attracting the attention of agricultural tourism destinations and management potential of agricultural tourism destinations. Overall sustainable tourism in Ban Pha Rang Mee is at a high level when considering each aspect. It is at a high level in every aspect as follows: the need to conserve natural resources and the environment. the need for human development and the importance of community participation and the needs of tourists interested in tourism for learning.

Keywords: Elements of Tourist Attractions, Agricultural Tourism Attraction Standards, Sustainable Tourism, Ban Pha Rang Mee, Noen Maprang District, Phitsanulok Province

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถร่วมสัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตร ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) โดยการนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีภายในชุมชน มาจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจหรือต้องการเดินทางไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

บ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่อพยพมาจากหลายพื้นที่ โดยเฉพาะทางภาคอีสาน เช่น จังหวัดร้อยเอ็ด เลย มหาสารคาม เพชรบูรณ์ เป็นต้น จึงทำให้มีวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลาย โดยมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบชายเขา ไม่มีแหล่งต้นน้ำลำธาร ซึ่งในฤดูแล้งมักจะเกิดการขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค เป็นพื้นที่ราบชายเขา (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก, 2563) บ้านผาผึ้งมีศักยภาพและมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถนำมาพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรให้แก่ผู้สนใจหรือชุมชนอื่น มีการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน โดยมีการจัดการทางด้านการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดอย่างยั่งยืนยาว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) รวมถึงการจัดบริการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน ชนบทธรรมนิยมประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียม (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) จึงได้มีการนำการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปรับใช้

ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน ประกอบกับองค์ความรู้ด้านการเกษตร ตลอดจนเกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน บ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก โดยการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีภาคีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวช่วยกำหนดทิศทางในการพัฒนาและการปฏิบัติการท่องเที่ยว ตามสภาพปัญหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการพัฒนาบ้านผาผึ้งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่นักท่องเที่ยวต้องเดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อเป็นจุดหมายปลายทางสุดท้าย (Final Destination) ของการเดินทางท่องเที่ยว และกลับมาเที่ยวบ้านผาผึ้งซ้ำอีกก่อให้เกิดความประทับใจ โดยการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหลักที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด ตลอดจนเพื่อสร้างงานและกระจายรายได้ให้แก่คนในพื้นที่ รวมทั้งเป็นการตรึงคนให้ทำงานอยู่ในพื้นที่และลดการเคลื่อนย้ายแรงงานออกนอกพื้นที่อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเขตพื้นที่บ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อประเมินศักยภาพตัวชี้วัดตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน บ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหมู่บ้านผาผึ้ง จำนวน 15 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1.1 ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไทรย้อย จังหวัดพิษณุโลก หัวหน้าสำนักงานเกษตรอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

1.1.2 ตัวแทนหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้ประกอบการบริษัททัวร์ ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ในเขตพื้นที่หมู่บ้านผาผึ้ง ผู้ประกอบการของที่ระลึกในเขตพื้นที่หมู่บ้านผาผึ้ง

1.1.3 ตัวแทนประชาชนในเขตพื้นที่หมู่บ้านผาผึ้ง จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านผาผึ้ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาผึ้ง ราษฎรชาวบ้านด้านการเกษตร และราษฎรชาวบ้านด้านศิลปหัตถกรรม

1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่บ้านผาผึ้ง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 300 คน (ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านผาผึ้ง, 2563, สัมภาษณ์ที่หมู่บ้านผาผึ้ง) โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 168 คน ด้วยการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling Random) (Krejcie & Morgan, 1970)

2. ขอบเขตเนื้อหา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

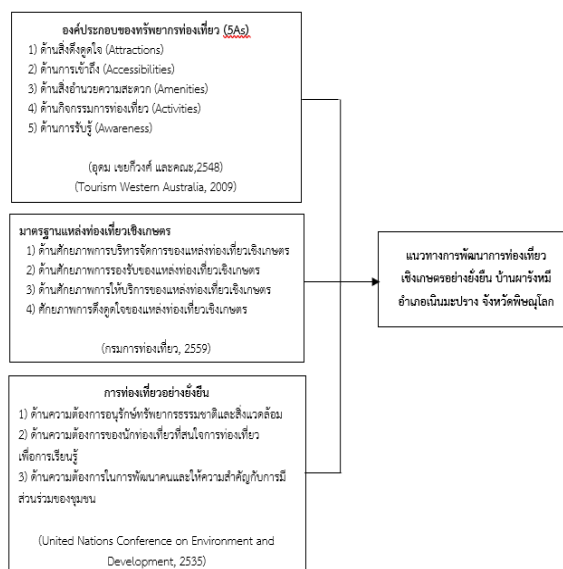
3. ขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

บ้านผาผึ้ง หมู่ที่ 3 ตำบลไทรย้อย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

4. ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

วันที่ 18 กันยายน-18 ตุลาคม 2566

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหมู่บ้านผาผึ้ง จำนวน 15 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1 ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไทรย้อย จังหวัดพิษณุโลก หัวหน้าสำนักงานเกษตรอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

1.2 ตัวแทนหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้ประกอบการบริษัททัวร์ ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ในเขตพื้นที่หมู่บ้านผาผึ้ง ผู้ประกอบการของที่ระลึกในเขตพื้นที่หมู่บ้านผาผึ้ง

1.3 ตัวแทนประชาชนในเขตพื้นที่หมู่บ้านผาผึ้ง จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านผาผึ้ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาผึ้ง ราษฎรชาวบ้านด้านการเกษตร และราษฎรชาวบ้านด้านศิลปหัตถกรรม

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบ้านผาวังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 300 คน (ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านผาวังหมี่, 2563: สัมภาษณ์ที่หมู่บ้านผาวังหมี่) โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 168 คน ด้วยการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling Random) (Krejcie & Morgan, 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสอบถาม (Questionnaire) ดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Semi-structured Interview) สำหรับกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพเพื่อสัมภาษณ์ในเรื่องนโยบายในการบริหารงานในปัจจุบันและอนาคตแนวปฏิบัติ และการพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคและหัวข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสร้างตามกรอบแนวความคิด ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง เพศ อายุ และสถานที่ปฏิบัติงาน/หน่วยงาน

ตอนที่ 2 ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนผาวังหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 3 องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยว ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) 2) การเข้าถึง (Accessibilities) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และ 5) การรับรู้ (Awareness)

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับสอบถามนักท่องเที่ยวสร้างตามความมุ่งหมายและกรอบแนวความคิดการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิลำเนา ประเภทของที่พักที่ท่านเลือกพัก วัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวคือ ท่านมักเดินทางท่องเที่ยวกับใคร ช่องทาง

ในการรับข้อมูลทางการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อวัน และพาหนะในการเดินทาง ลักษณะคำตอบเป็นตัวเลือก (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบทรัพยากรการท่องเที่ยว ขอบเขตพื้นที่บ้านผาวังหมี่ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) 2) ด้านการเข้าถึง (Accessibilities) 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และ 5) ด้านการรับรู้ (Awareness) จำนวน 22 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขอบเขตพื้นที่บ้านผาวังหมี่ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) ด้านศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 4) ด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขอบเขตพื้นที่บ้านผาวังหมี่ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ 3) ด้านความต้องการในการพัฒนาคนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 9 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือราชการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคามเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 2 คน ตัวแทนหน่วยงานเอกชน

จำนวน 4 คน และตัวแทนชุมชนในเขตพื้นที่บริเวณหมู่บ้านผาผึ้ง จำนวน 9 คน รวมทั้งหมด 15 คน

1.2 ผู้วิจัยลงพื้นที่กรณีศึกษาเพื่อสังเกตข้อมูลเกี่ยวกับบริบท เอกลักษณ์ และการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบราวง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของเขตพื้นที่ที่ได้มาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาต่อไป

1.3 ทำการนัดหมายวันเพื่อสัมภาษณ์

1.4 ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 2 คน ตัวแทนหน่วยงานเอกชน จำนวน 4 คน และตัวแทนชุมชนในเขตพื้นที่หมู่บ้านผาผึ้ง จำนวน 9 คน นักท่องเที่ยว สอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในพื้นที่บ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบราวง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนระหว่างเดือนรวมทั้งหมด 15 คน ระหว่างวันที่ 18 กันยายน - 18 ตุลาคม 2566

1.5 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.2 ขออนุญาตการจากคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แล้วส่งไปยังเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 168 คน ระหว่างวันที่ 18 กันยายน-18 ตุลาคม 2566

2.4 ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่ได้รับรวบรวมได้จากแบบสอบถาม

การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจาก แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ (Content Analysis) ทำการวิเคราะห์รายการกลุ่มจากคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยจัดกลุ่มประเด็นสำคัญของคำถามในแต่ละตอนที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จากการสัมภาษณ์ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนหน่วยงานเอกชน ตัวแทนชุมชนเขตพื้นที่บ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบราวง จังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัย จะทำการวิเคราะห์โดยแบ่งตามหน่วยงานที่ได้กล่าวมาข้างต้น และจัดกลุ่ม ประเด็นสำคัญของคำถามในแต่ละตอนที่ใช้ในการสัมภาษณ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้วิจัย โดยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ (SWOT Analysis) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลขององค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยว โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (participative observation) และการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม (non-participative observation) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยการหาจุดแข็ง จุดอ่อน จากสภาพแวดล้อม ภายใน โอกาส และอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบราวง จังหวัดพิษณุโลก

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 2 3 และ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านผาผึ้ง อำเภอนิคมบราวง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยว ทฤษฎีมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และทฤษฎีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน บ้านผารังหมี่ อำเภอนinemะปราง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหมู่บ้านผารังหมี่ จำนวน 15 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 2 คน ตัวแทนหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 4 คน และตัวแทนประชาชนในเขตพื้นที่หมู่บ้านผารังหมี่ จำนวน 9 คน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนผารังหมี่ที่จับต้องได้

1.1 สถานที่ บ้านผารังหมี่ อำเภอนinemะปราง จังหวัดพิษณุโลก มีสถานที่โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ ดังนี้ 1) วัดผารังหมี่วนาราม เป็นจุดรวมใจของชาวบ้านผารังหมี่ ภายในวัดแห่งนี้มีถ้ำซึ่งเป็นสถานที่ประดิษฐานของ หลวงพ่อเพชรเมธี พระพุทธรูปปูนปั้นปางไสยาสน์องค์ใหญ่ที่สุดของอำเภอนinemะปราง นอกจากนี้ยังเป็นที่ประดิษฐานของ องค์พระปฐมทรงเครื่องจักรพรรดิบนยอดผา มีบันไดสวรรค์ที่มีองค์เจ้าปู่ศรีสุทโธและเจ้ายาคีรีพุมทอดกายเป็นบันไดให้ผู้มีศรัทธาขึ้นไปสักการะรอยพระพุทธรูปจำลองบนผา 2) ศูนย์เรียนรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP นวัตกรรมโดยการรวมกลุ่มทำหัตถกรรม ห่อผ้า ห่อเสื้อ ทำไม้กวาด และทำเครื่องใช้จักสาน เป็นต้น ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชาวบ้านผารังหมี่จะได้มาเรียนรู้และใช้ประโยชน์ร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชุมชน โดยมีรถรำนานักท่องเที่ยวชมงานหัตถกรรมตลอดเส้นทางรอบหมู่บ้าน

1.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ หมู่บ้านผารังหมี่ เป็นชุมชนที่มีความดั้งเดิมอยู่ ทั้งตัวบ้านเรือนและวิถีชีวิตของชาวบ้านนั้นยังคงเรียบง่ายและสวยงาม ชาวบ้านมีความสามัคคีปรองดองกัน รวมกลุ่มกันผลิตสินค้า เพื่อจัดจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว และออกร้านตามเทศกาลงานต่าง ๆ ของจังหวัดพิษณุโลก สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้ เครื่องมือและอุปกรณ์ของหมู่บ้านผารังหมี่ ได้แก่ กี่ห่อผ้า กี่ห่อเสื้อ ไร่สีข้าว และรถราง

2. ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมู่บ้านผารังหมี่ที่จับต้องไม่ได้

2.1 เจ้าพ่อร่มขาว ตามวิถีชีวิตชุมชนตามความเชื่อต้องมีเจ้าเข้าทรง และเจ้าเข้าทรงได้มีการประกอบพิธีกรรมบอกให้ชาวบ้านในชุมชนบ้านผารังหมี่จัดสร้างรูปหล่อหรือรูปปั้น “เจ้าพ่อร่มขาว” สถิตอยู่ในศาลบริเวณเชิงเขา เพื่อให้เป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชนบ้านผารังหมี่

2.2 จุดชมวิวชุมชนบ้านผารังหมี่ ถูกล้อมรอบเอาไว้ด้วยภูเขาหินปูนน้อยใหญ่ ที่สลับซับซ้อนกันไปมา ประทับกับวิวทิวทัศน์ของทุ่งนาที่มีความเขียวขจีสวยงามในช่วงหน้าฝนเช่นนี้ เป็นภาพบรรยากาศที่จะทำให้ผู้มาเยือนรู้สึกสดชื่นตั้งแต่แรกเริ่มที่ได้สัมผัสสัมผัส จึงได้พัฒนาหมู่บ้านเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะทางชุมชนบ้านผารังหมี่มีรถรางไว้บริการเยี่ยมชมจุดต่าง ๆ ของชุมชนพร้อมวิทยากรบรรยายตลอดการท่องเที่ยวภายในชุมชน และนำนักท่องเที่ยวไปยังจุดต่าง ๆ ของหมู่บ้านที่เป็นฐานรองรับนักท่องเที่ยวให้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ SWOT Analysis องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวบ้านผารังหมี่ อำเภอนinemะปราง จังหวัดพิษณุโลก

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
ด้านสิ่งดึงดูดใจ	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
1) มีสถานที่ท่องเที่ยวในหมู่บ้านผารังหมี่ เช่น วัดผารัง หมี่วนาราม เจ้าพ่อร่มขาว และจุดชมวิวบ้านผารังหมี่	1) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ร้านอาหาร ห้องสุขา มีให้บริการน้อย
2) มีสินค้าที่ผลิตจากชุมชน เช่น ข้าวหอมสุตใจ ผ้าทอ ผลิตภัณฑ์จักสาน	ด้านการเข้าถึง
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	1) การเข้าถึงด้านการเดินทาง เช่น ถนนมีการชำรุด
1) กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การทอผ้า การเกี่ยวข้าว ดำนา และการทอเสื่อ	บางจุด และป้ายบอกทาง
2) มีกิจกรรมนำเที่ยวโดยรถรำนานักท่องเที่ยวชมงานหัตถกรรมรอบ ๆ หมู่บ้าน	ค่อนข้างน้อย

(ต่อ)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
โอกาส (Opportunities) ด้านสิ่งดึงดูดใจ 1) มีการจัดอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหน่วยงานของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ เช่น การอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือก การอบรมแปรรูปอาหารจากมะม่วง การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามทันสมัย ทำให้ผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 1) ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ จากหน่วยงานของภาครัฐ เช่น รถราง โรงสีข้าว อุปกรณ์ต่างๆ ด้านการรับรู้ 1) มีการโปรโมทการท่องเที่ยวบ้านผาเรียงผ่านช่องทางต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์ และวีวียแหล่ท่องเที่ยวจากเพจการท่องเที่ยว 2) ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เช่น การทำแผนที่การท่องเที่ยว การทำแผนผังป๊อปปูล่า	อุปสรรค (Threats) ด้านการเข้าถึง 1) บ้านผาเรียงมี ทางไกลจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น 2) เส้นทางท่องเที่ยวไม่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น

จากการการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 168 คน ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่บ้านผาเรียง อำเภอนันทบุรี จังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท

ภูมิลาเนา ภาคกลาง ประเภทของที่พัก รีสอร์ท วัดพุทธสังฆะหลัก ในการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวเยี่ยมญาติ/เพื่อน ท่องเที่ยวเพื่อความสำราญ/พักผ่อนหย่อนใจ มักเดินทางท่องเที่ยวไปกับครอบครัว/ญาติพี่น้อง ช่องทางในการรับข้อมูลทางการท่องเที่ยว Social Media เช่น facebook Line tiktok twitter youtube ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อวัน ไม่เกิน 1,000 บาท และพาหนะในการเดินทาง รถยนต์ส่วนตัว

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของ

นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของทรัพยากร

ท่องเที่ยวบ้านผาเรียง อำเภอนันทบุรี

จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านสิ่งดึงดูดใจ	3.89	0.39	มาก
ด้านการเข้าถึง	3.57	0.57	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.26	0.56	ปานกลาง
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.94	0.37	มาก
ด้านการรับรู้	3.79	0.50	มาก
รวม	3.69	0.36	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่บ้านผาเรียง อำเภอนันทบุรี จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว โดยรวม อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.26$) และอยู่ระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.94$) ด้านสิ่งดึงดูดใจ ($\bar{X} = 3.89$) และด้านการรับรู้ ($\bar{X} = 3.79$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็น
ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับมาตรฐานแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านฝางหมี อำเภอนีน
มะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมและรายด้าน

มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ด้านศักยภาพการบริหาร จัดการของแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	3.71	0.45	มาก
ด้านศักยภาพการรองรับของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.46	0.61	ปานกลาง
ด้านศักยภาพการให้บริการ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.45	0.64	ปานกลาง
ด้านศักยภาพการดึงดูดใจของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.93	0.52	มาก
โดยรวม	3.63	0.52	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมา
ท่องเที่ยวบ้านฝางหมี อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
โดยรวม อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านศักยภาพการรองรับ
ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{X} = 3.46$) และด้านศักยภาพ
การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{X} = 3.45$)
อยู่ระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{X} = 3.93$) และด้านศักยภาพการบริหาร
จัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{X} = 3.71$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็น
ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
บ้านฝางหมี อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
โดยรวมและรายด้าน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ด้านความต้องการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	4.06	0.44	มาก
ด้านความต้องการของ นักท่องเที่ยวที่สนใจการ ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้	3.85	0.46	มาก
ความต้องการในการพัฒนา คนและให้ความสำคัญ กับการมีส่วนร่วมของ ชุมชน	3.93	0.52	มาก
โดยรวม	3.94	0.50	มาก

จากตารางที่ 4 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว
บ้านฝางหมี อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า
มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยรวม
อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ระดับมาก
ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก
ดังนี้ ด้านความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
($\bar{X} = 4.06$) ความต้องการในการพัฒนาคนและให้ความสำคัญ
กับการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X} = 3.94$) และด้านความต้องการ
ของนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.85$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างยั่งยืน บ้านผารังหมี อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สถานที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจของกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่นำเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของท้องถิ่นมาเสนอแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ การสาธิตวิธีทอเสื่อ การทอผ้า และมีการบริการรถรางให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมฐานกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านผารังหมี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุม คงศิษฐ์ และคณะ (2560) พบว่า ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) สาธิตให้ความรู้ การผลิตเห็ดตับเต่า การแปรรูป การทำอาหารและของหวานจากเห็ดตับเต่า 2) การจำหน่ายสินค้าชุมชนและผลิตภัณฑ์เกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ จำหน่ายสินค้าและแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร เช่น น้ำเชื้อเห็ดตับเต่า 3) การให้รู้ทางด้านธุรกิจเกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การให้ความรู้เชิงลึกด้านธุรกิจเกษตร 4) การท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ลักษณะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชุมชนร่วมประเพณีอาบน้ำคั้นเพ็ญและงานเห็ดตับเต่าสามเรือนชมวิถีชีวิตและทัศนียภาพ และการพักผ่อนในชุมชน

2. มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านศักยภาพ การดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับมาก เนื่องจากคนในหมู่บ้านผารังหมี มีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดองกัน มีความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ข้าวหอมสุตใจ จะผลิตด้วยโรงสีของชุมชน มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น มีการเรียนรู้ขั้นตอนและขั้นตอนการในการผลิตสินค้าทางการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมปรีดา ทองลา และคณะ (2565) พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประกอบด้วย องค์ประกอบสามส่วนสำคัญ ได้แก่ บุคคล ชุมชนและสังคม โดยบุคคลต้องมีความเข้มแข็งมีความรู้ ภูมิปัญญาในการถ่ายทอดอาชีพเกษตรกรรมเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ชุมชนต้องให้การ

สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว สังคม ต้องเข้าใจและเข้าถึงวิถีชีวิตเกษตรและต้องการเรียนรู้อย่างแท้จริง

3. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากหมู่บ้านผารังหมี สร้างจิตสำนึกให้เกิดความเอาใจใส่และอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจรักและหวงแหนมรดกท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ceballos-Lascurain (2021) พบว่า ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสิ่งที่สำคัญมาก หากต้องการการพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงจำเป็นต้องรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติควบคู่ไปกับการรักษาวัฒนธรรม อีกทั้งยังต้องมีส่วนร่วมที่แข็งแกร่งจากทางชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบการภาคเอกชน รวมถึงการมีส่วนร่วมจากรัฐบาล เช่น นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การประเมินและติดตามผล นอกจากการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ด้านนี้แล้ว ยังต้องพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติอีกด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ประชาชนในชุมชนบ้านผารังหมี สามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกให้กับชุมชนเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวของบ้านผารังหมี ยังไม่มีความสะดวกสบายห้องสุขา ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ทำให้นักท่องเที่ยวต้องเดินทางออกมาใช้บริการในตัวเมือง นอกจากนี้หากมีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มยังจะส่งผลให้คนในชุมชนเกิดรายได้เพิ่มอีกด้วย

1.2 หน่วยงานราชการหรือเอกชนจะต้องให้ความสำคัญสนับสนุนและเป็นผู้ที่นำข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น ไปใช้เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในบ้านผารังหมีอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม

1.3 ผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการประกอบธุรกิจเช่น ร้านอาหารและ

เครื่องดื่ม โฮมสเตย์ เนื่องจากบ้านฝรั่งหมี่ มีทำเลที่ตั้งที่มีบรรยากาศเป็นธรรมชาติ ล้อมรอบไปด้วยภูเขาที่สวยงาม

1.4 ควรให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของหมู่บ้านฝรั่งหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความประทับใจ หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยวควรได้รับและเกิดการบอกต่อ เพื่อสร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารังต่อไป

2.1 ศึกษาข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว เชิงเกษตรเพื่อหาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นในเขตพื้นที่ตำบลไทรย้อย

2.2 ศึกษาเกี่ยวกับส่วนผสมทางการตลาด (7Ps) ของบ้านฝรั่งหมี่ อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อคัดค้านกลยุทธ์ที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์ของชุมชน ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค พร้อมทั้งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

2.3 ศึกษาการแปรรูปสินค้าจากผลผลิตในชุมชนบ้านฝรั่งหมี่ เช่น มะม่วงกวน, ไซรัปมะม่วง, มะม่วงอบแห้ง และโถงจากข้าวปลอดสารพิษ เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตของชุมชนบ้านฝรั่งหมี่ และลดปัญหาของผลผลิตที่ล้นตลาดจนทำให้สินค้าราคาตก

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2559). แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2566-2570 ของกรมการท่องเที่ยว. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/63364>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. สืบค้นจาก <https://www.dot.go.th/ebooks/ebooks-view/405>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. สืบค้นจาก <https://www.mots.go.th/download/Research/Project/ToPromoteSustainableTourism.pdf>.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เปรมปรีดา ทองลา และนันท์ภักดิ์ บุรขจรกุล. (2565). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนปัทวี จังหวัดจันทบุรี. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 18(2).

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก. (2563). สถิติด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก เดือนพฤษภาคม 2563. สืบค้นจาก https://phitsanulok.mots.go.th/article_attach/attach_20200803180725_0.jpg

สุชุม คงดิษฐ์ และคณะ. (2560). รูปแบบและกิจกรรมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนสามเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 9(4), 314-326.

Ceballos-Lascurain, H. (20216). *Tourism, ecotourism, and protected areas: The state of nature-based tourism around the world and guidelines for its development*. Iucn.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Tourism western of Australia. (2009). *Five A's of Tourism*. (online). Retrieved from http://www.tourism.wa.gov.au/jumpstart/guide/pdf/Quickstart_fiveA's_of_TourismLOW.pdf.

United Nations Sustainable Development. "Agenda 21." *United Nations Conference On Environment & Development Rio de Janerio. Brazil*, 3 to 14 June 1992.